

แนวทางการประกวดศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ดีเด่นระดับจังหวัด

ประจำปี พ.ศ. 2567

กรมส่งเสริมการเกษตร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาและสามารถตอบสนองความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนได้อย่างแท้จริง เน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ตลอดจนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรต้นแบบและเกษตรกรในพื้นที่หรือเกษตรกรที่สนใจ เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม และนำองค์ความรู้ที่ได้รับจาก ศพก. ไปประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ผลผลิตสินค้าที่ค้ำประกันถึงสภาพแวดล้อม และมีระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งยังเป็นจุดที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตรต่าง ๆ กับเกษตรกร และใช้ ศพก. เป็นจุดนัดพบในการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับเกษตรกร และเกษตรกรกับเกษตรกรด้วยกันเอง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดให้มีการประกวดศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อคัดเลือกเกษตรกรต้นแบบที่มีผลงานดีเด่นในการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และเป็นตัวอย่างในการขยายผลการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร การใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตรในชุมชน และพื้นที่อื่น จึงได้มีการจัดการประกวดศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรดีเด่น

1. วัตถุประสงค์

1.1 คัดเลือกศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นตัวอย่างการขยายผลการส่งเสริมการเกษตรด้านการผลิตสินค้าเกษตร การใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรในชุมชน และพื้นที่อื่น

1.2 เผยแพร่เกียรติคุณและผลงานของ ศพก.

1.3 พัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

2. คุณสมบัติของเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

2.1 เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก หรือ ศพก. เครือข่าย ที่มีการดำเนินงานเป็นศูนย์เรียนรู้ตามทำเนียบศพก. และบัญชี ศพก. เครือข่าย ของกรมส่งเสริมการเกษตร (ยกเว้น ศจช. และศดปช.)

2.2 มีผลการดำเนินงานตามทำเนียบ ศพก. ของกรมส่งเสริมการเกษตร ไม่น้อยกว่า 3 ปี

2.3 ศพก. ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับประเทศ ควรเว้นการเข้าร่วมการประกวด

3. ประเด็นการตรวจประเมิน

ส่วนที่ 1 เกษตรกรต้นแบบเจ้าของ ศพก. หลัก / เครือข่าย	35	คะแนน
ส่วนที่ 2 การดำเนินงานของ ศพก.	35	คะแนน
ส่วนที่ 3 ผลลัพธ์	30	คะแนน
ส่วนที่ 4 การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้	50	คะแนน
ส่วนที่ 5 การสร้างภาคีเครือข่ายในการดำเนินงาน	50	คะแนน
รวม	200	คะแนน

4. การให้คะแนนการประกวดระดับจังหวัด

กำหนดให้คณะกรรมการตัดสินการประกวดระดับจังหวัด พิจารณาให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนการประกวดศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรดีเด่น ศพก. ที่ได้คะแนนสูงที่สุดเป็น ศพก. ดีเด่น และได้รางวัลชนะเลิศ คะแนนรองลงมาได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 และรางวัลชมเชย ตามลำดับ

5. วิธีดำเนินการประกวดระดับจังหวัด

ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดทุกจังหวัด และสำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ศพก. ที่เข้าประกวด คือ ศพก. ของจังหวัดนั้นที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนด

1) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานพื้นที่กรุงเทพมหานคร วางแผนและดำเนินการประกวด ศพก. ดีเด่นระดับจังหวัดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยุติธรรม

2) คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SC) หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่คณะกรรมการตัดสินการประกวด ศพก. ดีเด่น ระดับจังหวัด พิจารณาให้คะแนนและตัดสิน ตามเกณฑ์การให้คะแนนการประกวด ศพก. ดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567 (ส่วนที่ 1 – 5)

3) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ส่งผลการประกวดรูปเล่มข้อมูลพื้นฐานและการดำเนินงานของ ศพก. ดีเด่น พร้อมทั้งข้อมูลจุดเด่นของ ศพก. ดีเด่นเพื่อใช้สำหรับเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (ตามเกณฑ์ที่กำหนด) ถึงสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ภายในวันที่ 30 มกราคม 2567

4) มอบรางวัลการประกวด ศพก. ดีเด่นระดับจังหวัด และเผยแพร่เกียรติคุณสู่สาธารณะ

6. รางวัล

กำหนดรางวัลการประกวด ศพก. ดีเด่นระดับจังหวัด ดังนี้

1) รางวัลชนะเลิศ	เงินรางวัล 5,000 บาท พร้อมโล่ และ/หรือ เกียรติบัตร
2) รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1	เงินรางวัล 3,000 บาท พร้อมโล่ และ/หรือ เกียรติบัตร
3) รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2	เงินรางวัล 2,000 บาท พร้อมโล่ และ/หรือ เกียรติบัตร

การประกวดศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ดีเด่น

ประจำปี พ.ศ. 2567

หมายเหตุ

แบ่งพื้นที่การประกวดของ สสก. 4 5 และ 6 ดังนี้

- สสก. ๔ พื้นที่ตอนบน ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี หนองบัวลำภู หนองคาย เลย บึงกาฬ นครพนม สกลนคร ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ และจังหวัดมุกดาหาร
- สสก. ๔ พื้นที่ตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร ศรีสะเกษ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์
- สสก. ๕ พื้นที่ตอนบน ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร นครศรีธรรมราช ภูเก็ต ระนอง พังงา และจังหวัดกระบี่
- สสก. ๕ พื้นที่ตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดสงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี นราธิวาส พัทลุง และจังหวัดตรัง
- สสก. ๖ พื้นที่ตอนบน ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ และจังหวัดน่าน
- สสก. ๖ พื้นที่ตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก ตาก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ อุทัยธานี พิจิตร และจังหวัด

กำแพงเพชร

ประเด็นข้อมูลจุดเด่นของ ศพก.ดีเด่น
(ไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ A4)

ประเด็น	รายละเอียด
1. ประวัติและความเป็นมา	- ประวัติของเกษตรกรต้นแบบ - ประวัติ ศพก. - สถานการณ์ปัจจุบัน (หลักสูตร แปลงเรียนรู้ และฐานเรียนรู้)
2. ความสำเร็จตามเป้าหมายของ ศพก.	- ประสบความสำเร็จด้านใดบ้าง - การบริหารจัดการ ศพก. อย่างไร
3. ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ	- ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน
4. แผนการพัฒนา ศพก. ในอนาคต	- ได้วางแผนพัฒนา ศพก. ในอนาคตในเรื่องใด และนำมาดำเนินการในรูปแบบ/กิจกรรมใดบ้างอย่างไร

หลักเกณฑ์การประกวดศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ระดับ จังหวัด เขต ประเทศ

หน่วยงาน.....

ศพก.....สินค้าหลัก.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ส่วนที่ 1 เกษตรกรต้นแบบเจ้าของ ศพก. หลัก

ส่วนที่ 2 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ส่วนที่ 3 ผลลัพธ์

ประเด็น	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ประเด็นการพิจารณา	หลักฐานประกอบ การพิจารณา	หมายเหตุ
ส่วนที่ 1 เกษตรกรต้นแบบเจ้าของ ศพก. หลัก / เครือข่าย	35				
1) ความพร้อมด้านองค์ความรู้	10		1. ความรู้จริงทางวิชาการ 2. มีภูมิปัญญาหรือนวัตกรรมนำมาใช้ใน ศพก. 3. รู้จักประยุกต์ใช้องค์ความรู้หรือภูมิปัญญาในการแก้ไข		
2) ความพร้อมในการถ่ายทอด ความรู้	8		1. เวลาที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ 2. ทักษะการเป็นวิทยากร 3. ประสบการณ์ในการเป็นวิทยากร		
3) การเป็นที่ยอมรับจากชุมชน/ เครือข่ายและหน่วยงานต่าง ๆ	10		1. มีภาวะผู้นำทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2. จิตอาสาและเสียสละช่วยเหลือสังคม 3. การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ		

ประเด็น	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ประเด็นการพิจารณา	หลักฐานประกอบ การพิจารณา	หมายเหตุ
4) มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	7		<ol style="list-style-type: none"> 1. การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อต่างๆ 2. การเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานต่างๆ 3. การนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาต่อยอดใน ศพก. 		
ส่วนที่ 2 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	35				
1) สถานที่	5		<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำเลที่ตั้งเข้าถึงได้ง่าย 2. มีการวางแผนผังศูนย์ฯที่ดี 3. มีความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 		
2) สิ่งอำนวยความสะดวกในการถ่ายทอดความรู้	5		<ol style="list-style-type: none"> 1. ศาลาเรียนรู้ 2. มีวัสดุอุปกรณ์ในการถ่ายทอดความรู้ 3. ข้อมูลประจำศูนย์เรียนรู้ 		
3) แปลงเรียนรู้	5		<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบ 2. มีการจัดการแปลงที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวอย่าง สาธิต และฝึกปฏิบัติ 3. เป็นแปลงที่มีการผลิตตามฤดูกาลผลิต 4. มีการผลิตสินค้าตามมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร 5. มีความหลากหลายของแปลงเรียนรู้ 		

ประเด็น	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ประเด็นการพิจารณา	หลักฐานประกอบ การพิจารณา	หมายเหตุ
4) ฐานเรียนรู้	5		<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นฐานเรียนรู้ที่ใช้ของจริง 2. เป็นฐานเรียนรู้ที่ฝึกปฏิบัติได้ 3. เป็นฐานเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนรู้ 		
5) หลักสูตรการเรียนรู้	5		<ol style="list-style-type: none"> 1. มีเนื้อหาวิชาตรงกับหลักสูตรที่ต้องตามความต้องการของชุมชน 2. มีวิธีการเรียนรู้ที่เข้าใจง่าย 3. มีแผนการเรียนรู้/การอบรม 		
6) การบริหารจัดการ/แนวทางการพัฒนา	10		<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการประชุมคกก.อย่างต่อเนื่อง 2. มีแนวทางการพัฒนา ศพก. 3. มีแผนปฏิบัติงาน ศพก. 		
ส่วนที่ 3 ผลลัพธ์	30				
1) เกษตรกรที่ผ่านการอบรมจากศพก.ได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการผลิตของตนเอง	5		<ol style="list-style-type: none"> 1. ทะเบียนรายชื่อเกษตรกรผ่านการอบรม 2. ข้อมูลเกษตรกรที่นำความรู้จาก ศพก.ไปใช้ 3. ภาพประกอบเกษตรกรนำความรู้ไปใช้ในแปลงตนเอง 		
2) เกษตรกรที่ผ่านการอบรมเข้าสู่ระบบการส่งเสริมแบบแปลงใหญ่	5		<ol style="list-style-type: none"> 1. ทะเบียนรายชื่อเกษตรกรผ่านการอบรม 2. รายชื่อเกษตรกรแปลงใหญ่ที่ผ่านการอบรมจาก ศพก. 		

ประเด็น	คะแนน เต็ม	คะแนนที่ได้	ประเด็นการพิจารณา	หลักฐานประกอบ การพิจารณา	หมายเหตุ
3) มีการบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ และหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาใช้สถานที่เพื่อถ่ายทอดความรู้อย่างสม่ำเสมอ	5		1. หนังสือหรือเอกสารจากหน่วยงานต่างๆ 2. สมุดเยี่ยม 3. อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง		
4) การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	5		1. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆในชุมชน (อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชน) 3. มีการจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือผลผลิตทางการเกษตรให้นักท่องเที่ยว 4. มีแผนการทำกิจกรรม 5. ที่พัก (Homestay)		การเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น(เส้นทางท่องเที่ยว) -กิจกรรมสำหรับท่องเที่ยวเชิงเกษตร - หลักฐานการรับรองนักท่องเที่ยว
5) มีสินค้าเกษตรได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต	5		1. อยู่ระหว่างขอรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร 2. ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรอย่างน้อย 1 ชนิดสินค้า 3. ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรอย่างน้อย 1 มาตรฐานการรับรองมาตรฐาน 4.		
6) เกษตรกรที่ผ่านการอบรมจาก ศพก. มีรายได้เพิ่มขึ้น/ต้นทุนการผลิตลดลง	5		1. บัญชีครัวเรือน 2. บัญชีต้นทุนการผลิต		

ส่วนที่ 4 การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ คะแนนเต็ม 50 คะแนน โดยมีประเด็นการให้คะแนน ดังนี้

ประเด็น	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
ส่วนที่ 4 การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้	50		
4.1 มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานวิชาการหรือมหาวิทยาลัยเพื่อขยายผลงานวิจัยสู่เกษตรกรในพื้นที่ และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องมาใช้ในพื้นที่เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรที่สนใจเข้ามาเรียนรู้	20		
4.2 การนำ BCG Model มาใช้ใน ศพก.	30		
1) Bio-Economy เช่น ใช้พันธุ์ดี/สร้างแบรนด์เป็นของตนเอง/ช่องทางการจำหน่ายผ่าน E-Commerce พัฒนาบรรจุภัณฑ์/ ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการผลิต เป็นต้น	10		
2) Circular Economy เช่น ทำปุ๋ยจากวัสดุเหลือใช้/ปรับปรุงบำรุงดิน/สร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้/Zero waste เป็นต้น	10		
3) Green Economy เช่น ลดการใช้สารเคมี/ใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี/ การกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีธรรมชาติ ไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	10		

ส่วนที่ 5 การขยายผลและการสร้างภาคีเครือข่ายในการดำเนินงาน คะแนนเต็ม 50 คะแนน

โดยมีประเด็นการให้คะแนน ดังนี้

ประเด็น	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
ส่วนที่ 5 การสร้างภาคีเครือข่ายในการดำเนินงาน	50		
5.1 การเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก. ในอำเภอ และต่างพื้นที่ โดยมีการสร้างเครือข่ายในการดำเนินงาน เครือข่ายด้านการผลิต เครือข่ายด้านองค์ความรู้ เครือข่ายด้านการตลาด และด้านอื่น ๆ	10		
5.2 การได้รับงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนา ศพก.	10		
5.3 การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่	10		
5.4 การนำงานวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาการผลิตในชุมชน	10		
5.5 มีการจัดทำแผนปฏิบัติการการบูรณาการการพัฒนาการเกษตรของ ศพก. และเครือข่ายของอำเภอ	10		

- หมายเหตุ** 1. การให้ส่วนที่ 1 -3 ให้คณะกรรมการพิจารณาตามประเด็นการพิจารณา และดุลยพินิจของคณะกรรมการ
2. การให้คะแนนในส่วนที่ 4 - 5 ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการฯ